

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/66/2023
Identifikačné číslo spisu: 6620203560
Dátum vydania rozhodnutia: 25.04.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Mario Dubaň
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6620203560.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu M. M., narodeného XX. O. XXXX, T., D. Z. XXX/XX, zastúpeného JUDr. Erika GOLSKÁ advokátska kancelária s. r. o., Lučenec, T. G. Masaryka 7, IČO: 52 849 261, proti žalovaným 1/ M. U. M., narodenému XX. O. XXXX, F. Z., G. X, zastúpenému advokátkou JUDr. Ivetou Bračokovou, Lučenec, Martina Rázusa 29, ktorá má od 15. decembra 2023 pozastavený výkon advokácie, 2/ Stavebné bytové družstvo Filákov, Filákov, Kalinčiakova 8, IČO: 30 229 014, zastúpenému advokátom JUDr. Martinom Landlom, Lučenec, Rázusová 47, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 6C/30/2020, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. októbra 2022 sp. zn. 13Co/64/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovaným 1/ a 2/ priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Lučenec (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 08. decembra 2021 č. k. 6C/30/2020-151 žalobu v celom rozsahu zamietol. Žalovaným priznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal určenia vlastníckeho práva žalovaného 2/ k presne označenému bytu zapísanému na LV č. XXXX pre k. ú. T.. Uviedol, že v roku 1992 s manželkou prežívali krízové obdobie, rozhodol sa odstáť do predmetného nájomného bytu a aby sa vyhol vyporiadaniu spoločného majetku pre prípad rozvodu manželstva, požiadal žalovaného 1/ - svojho brata, aby vo svojom mene uzatvoril nájomnú zmluvu na byt. Uvedený byt bol vo vlastníctve žalovaného 2/ a bol v nájme p. G.G., ktorému za odstúpenie práva nájmu vyplatil žalobca 100.000 Sk. Všetky právne náležitosti ohľadom postúpenia práva nájmu vybavoval výlučne žalobca. Žalovaný 1/ prišiel len podpísať nájomnú zmluvu v právnom postavení nájomcu so žalovaným 2/, následne nájomný vzťah vznikol 01. septembra 1992. Do bytu sa hneď nastáhoval žalobca a užíva ho nepretržite do dňa podania žaloby. Žalovaný 2/ ako prenajímateľ zistil, že predmet nájmu užíva žalobca a písomne upozornil žalovaného 1/ na skutočnosť, že prenajatý byt vôbec neužíva ako aj na potrebu vykonania nápravy alebo odovzdania bytu prenajímateľovi pod hrozbou výpovede z nájmu družstevného bytu. Nakoľko žalovaný

1/ nebol ochotný vykonať nápravu ohľadom zosúladenia skutkového stavu so stavom právnym, žalovaný 2/ mu dal 25. marca 2002 výpoveď z nájmu bytu podľa § 711 ods. 1 písm. d) Občianskeho zákonníka z dôvodu, že nedošlo k úhrade záloh nájomného za čas dlhší ako 3 mesiace a tiež z dôvodu, že prenajatý byt žalovaný neužíval a prenechal ho do podnájmu inému bez súhlasu prenajímateľa. Podľa samotnej žaloby tento stav žalobca vyvolal účelovo, aby bol daný dôvod ukončenia nájomného vzťahu medzi prenajímateľom a žalovaným 1/. Po uplynutí výpovednej doby došlo k zrušeniu členstva žalovaného 1/ v SBD Filákov a to jeho vylúčením (28. augusta 2002) s výzvou na vypratanie bytu. Žalobca listom z 13. júna 2001 požiadal žalovaného 2/ o prevod družstevného bytu do jeho vlastníctva; žalovaný 2/ ho informoval, že žiadosť o prevod družstevného bytu do vlastníctva bola zaevidovaná a bude vybavená v priebehu dvojročnej zákonnej lehoty. Podľa názoru žalobcu, uvedená písomnosť, ako aj všetky okolnosti na strane žalobcu spočívajúce v pravidelných úhradách platieb spojených s užívaním predmetného bytu, zúčastňovaním sa na schôdzkach nájomcov a členov stavebného bytového družstva, ako aj aktívny prístup voči prenajímateľovi nasvedčovali tomu, že sa de facto jedná o nájomný právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným 2/ s poukazom na § 491 ods. 2 OZ. Napriek tomu, že žalobca podal žiadosť o prevod družstevného bytu do jeho vlastníctva, žalovaný 2/ uzavrel 17. decembra 2014 zmluvu o prevode vlastníctva družstevného bytu do vlastníctva nájomcu - člena bytového družstva so žalovaným 1/. Tento už v tom čase ani nebol nájomcom prevádzaného bytu, pretože jeho nájomný vzťah bol ukončený výpoveďou prenajímateľa (25. marca 2002) a žalovaný 1/ už nebol ani členom stavebného bytového družstva, nakoľko jeho členstvo bolo zrušené vylúčením, o ktorom bolo rozhodnuté v mesiaci august roku 2002. Nájomná zmluva uzatvorená 31. augusta 1992 bola žalovanému 1/ zo strany žalovaného 2/ vypovedaná 25. marca 2002. Mal za to, že zmluva uzatvorená medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ o prevode vlastníctva bytu odporuje § 16 ods. 1 Zákona č. 182/1993 Z. z. a ide o absolútne neplatný právny úkon a poukázal na to, že aj keď žalovaný 1/ podal proti žalobcovi žalobu (08. januára 2018) o vypratanie predmetnej nehnuteľnosti, Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom sp. zn. 17Co/34/2019 z 19. februára 2020 žalobu zamietol z dôvodu absolútnej neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu do vlastníctva žalovaného 1/, na základe čoho si žalobca vyvodil danosť naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti; zopakoval, že predmetný byt užíva od r. 1992, má záujem so žalovaným 2/ uzatvoriť nájomnú zmluvu a po splnení predpokladov predmetnú nehnuteľnosť získať do svojho výlučného vlastníctva. Samotné súdne konanie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je len ďalším krokom k nadobudnutiu vlastníckeho práva k dotknutému bytu.

1.1. Súd prvej inštancie zistený skutkový stav posúdil podľa § 137 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 663, § 666 ods. 1, 2, § 671 ods. 1, § 677 ods. 1, § 685 ods. 1, 2, § 491 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), § 5 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z. z.“). Skúmal aktívnu vecnú legitimáciu žalobcu a jeho naliehavý právny záujem na požadovanom určení, s tým, že aktívna vecná legitimácia a naliehavý právny záujem nie sú splývajúce právne pojmy a z existencie jedného nemožno bez ďalšieho vyvodzovať existenciu druhého.

1.2. Pokiaľ ide o aktívnu vecnú legitimáciu žalobcu, túto žalobca odvodzoval z nájomného vzťahu medzi so žalovaným 2/; súd prvej inštancie k tomu uviedol, že nájomná zmluva je konsenzuálnou zmluvou a nájomná zmluva na byt môže byť uzatvorená aj ústnou formou resp. konkludentne. K záveru o vzniku nájomnej zmluvy konkludentným spôsobom nemožno však dospieť iba na základe správania sa jednej zmluvnej strany. Ozrejmilo, že konkludentným spôsobom zmluva vzniká len vtedy, keď obe zmluvné strany síce nevýslovne, avšak nesporne prejavujú vôľu smerujúcu k vzniku nájmu bytu. Prvoinštančný súd nemal za preukázané, že by žalobca niekedy nadobudol členské práva a povinnosti k družstevnému bytu (dokonca o priznanie členských práv ani nepožiadaval), alebo že by vznikla medzi ním a žalovaným 2/ nájomná zmluva. Skonštatoval, že iba samotné bývanie v byte od roku 1992 a platenie poplatkov súvisiacich s užívaním bytu nezakladá nájomnú zmluvu a uviedol, že platby za užívanie bytu boli uhrádzané na meno žalovaného 1/; žalobca nepreukázal opak. Prípadné uhrádzanie platieb za inú osobu však nezakladá vznik nájomnej zmluvy konkludentným spôsobom, nakoľko sa nepreukázalo, že žalovaný 2/ prejavil vôľu smerujúcu k vzniku nájmu bytu so žalobcom, konštatoval súd prvej inštancie a pripomenul, že keďže nájomná zmluva je v OZ výslovne upravená, na vznik nájomného vzťahu by

musela medzi žalobcom a žalovaným 2/ existovať dohoda o podstatných náležitostiach nájomnej zmluvy, čo žalobca ani netvrdil. Rovnako zo žiadneho listinného dôkazu nevyplýva, že by došlo ku konkludentnému uzavretiu nájomnej zmluvy, čomu odporuje aj samotné konanie žalobcu, ktorý akceptoval vznik novej nájomnej zmluvy medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ v roku 2014. Súd prvej inštancie tak dospel k záveru, že žalobcovi neprináleží aktívna vecná legitímácia v spore pre absenciu hmotnoprávneho vzťahu, ktorému má byť poskytnutá ochrana.

1.3. Žalobca existenciu naliehavého právneho záujmu odvodzoval od toho, že určením absolútnej neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu uzavretej medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/, by došlo k zmene postavenia žalobcu tým, že by mohol predmetnú nehnuteľnosť nadobudnúť do svojho výlučného vlastníctva. V nadväznosti na uvedené, by žalobca mal naliehavý právny záujem na podaní určovacej žaloby v prípade, ak by sa on sám domáhal určenia, že je vlastníkom predmetného bytu, pretože takéto rozhodnutie by bolo podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností a tiež žaloba by bola spôsobilým právnym prostriedkom na odstránenie neistoty účastníkov dotknutých právnymi vzťahov. Súd prvej inštancie však dôvodil tým, že naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení je postavený iba na jeho hypotetickom predpoklade, že by žalovaný 2/ v prípade vyslovenia neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu s ním uzavrel nájomnú zmluvu a následne po nadobudnutí členských práv aj zmluvu o prevode vlastníctva k družstevnému bytu. Argument, že ak žalovaný 2/ nadobudne opäť nehnuteľnosť, bude to znamenať súčasne, že by mal záujem uzatvoriť nájomnú zmluvu so žalobcom alebo že by ho prijal za člena stavebného bytového družstva, prvoinštančný súd neuznal a doplnil, že rozhodnutím vydaným v súlade s petítom žaloby by sa neodstránila žalobcom tvrdená spornosť a neistota v právnych vzťahoch medzi stranami sporu, nakoľko by tým nájomný vzťah nevznikol a samotné rozhodnutie súdu, by nemalo vo veci žiaden podstatný význam, lebo by sa vyžadovali ďalšie súdne konania. Súd prvej inštancie považoval za zjavné, že rozhodnutím súdu by sa právne postavenie žalobcu žiadnym spôsobom nezmenilo a uzavrel, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení; pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu a jeho naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 26. októbra 2022 sp. zn. 13Co/64/2022 I. rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a II. žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %. Odvolací súd potvrdenie napadnutého prvoinštančného rozsudku za použitia § 137 písm. c) CSP odôvodnil jeho vecnou správnosťou (§ 387 ods. 1 CSP). Na zdôraznenie správnosti doplnil, že v konaní o určení vlastníctva žalovaného 2/ k špecifikovanej nehnuteľnosti, súd prvej inštancie správne posudzoval, či žaloba spĺňa predpoklady prípustnosti podľa § 137 písm. c) CSP; určení, či tu právo je alebo nie je, možno žalobou požadovať, iba ak je na tom naliehavý právny záujem. Reflektujúc na tieto závery odvolací súd skonštatoval, že predpokladom na procesnú legitímáciu žalobcu pri pozitívnej určovacej žalobe nie je len to, že tvrdené právo patrí žalobcovi; žalobca môže žiadať aj určení práva žalovaného (ktoré existuje voči žalobcovi alebo voči inému ďalšiemu žalovanému) za predpokladu, že má na určení naliehavý právny záujem. Žalobca musí naliehavý právny záujem na určení práva preukázať (ibaže právny záujem „vyplýva z osobitného predpisu“). Odvolací súd v kontexte uvedeného objasnil, že doktrína preventívneho charakteru určovacej žaloby vychádza z toho, že žalobca má naliehavý právny záujem vtedy, ak k porušeniu jeho práva (zatiaľ) nedošlo, avšak jeho právo je neisté alebo ohrozené. Stav tejto neistoty alebo ohrozenia možno (preventívne) odstrániť tým, že bude existovať rozhodnutie súdu o existencii (neexistencii) predmetného práva. Doktrína preventívneho charakteru určovacej žaloby je zakomponovaná už v samotnej legálnej definícii pojmu žaloba (§ 131), resp. pojmu spor (čl. 1. Základných princípov). Žalobca má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je vtedy, ak je tvrdené právo neisté alebo ohrozené za predpokladu, že vyhovujúcim určovacím rozsudkom možno túto neistotu alebo ohrozenie odstrániť. Prívlastok naliehavý sa chápe tak, že právny záujem má dostatočnú intenzitu. V nadväznosti na uvedené sa naliehavosť prejaví v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný. Povinnosť žalobcu preukázať naliehavý právny záujem logicky znamená aj to, že žalobca je povinný uviesť v žalobe skutkové tvrdenia o tom, že naliehavý

právny záujem je daný.

2.1. Odvolací súd zopakoval, že nie je vylúčená prípustnosť toho, že predmetom určovacieho petitu bude právny vzťah medzi žalovaným (navrhovaným žalovaným) a treťou osobou, avšak úspech takejto žaloby bude podmienený tým, že určenie existencie tohto právneho vzťahu, ktorého subjektom je tretia osoba, ovplyvní právne postavenie žalobcu voči žalovanému, lebo inakšie by žalobca nemohol mať právny záujem na tomto určení. Vychádzajúc z tejto tézy mal za to, že žalobca má právny záujem na žiadanom určení, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené jeho právo, alebo právny vzťah, na ktorom je zúčastnený, alebo ak by sa jeho právne postavenie bez tohto určenia stalo neistým. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/69/2003, v zmysle ktorého je existencia naliehavého právneho záujmu daná aj vtedy, ak určenie práva, o ktoré v konaní ide, by mohlo priaznivo ovplyvniť právne postavenie žalobcu, pričom toto ovplyvnenie môže spočívať v tom, že by žalobcovi zakladala možnosť uplatniť vlastné zo zákona, prípade zo záväzkového vzťahu (vynútiteľné) právo.

2.2. Žalobca naliehavý právny záujem na požadovanom určení vlastníckeho práva žalovaného 2/ k bytu odôvodňoval tým, že z dôvodu absolútnej neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu uzatvorenej medzi žalovanými, prešla nehnuteľnosť do vlastníctva žalovaného 1/. Určením absolútnej neplatnosti zmluvy (ako predbežnej otázky) o prevode vlastníctva družstevného bytu medzi žalovanými 1/ a 2/ by došlo k zmene postavenia žalobcu, nakoľko v prípade vyhovenia žalobe má žalobca záujem so žalovaným 2/ uzatvoriť nájomnú zmluvu na predmetný byt, ktorý užíva od roku 1992, nadobudnúť do svojho výlučného vlastníctva.

2.3. Odvolací súd na margo tejto právnej konštrukcie uviedol, že v konaní nebolo preukázané, že by žalobca niekedy nadobudol členské práva a povinnosti k družstevnému bytu (dokonca o priznanie členských práv ani nepožiadaval), medzi žalobcom a žalovaným 2/ nedošlo k vzniku nájomnej zmluvy a doplnil, že žalobca by mal naliehavý právny záujem na takejto určovacej žalobe v tom prípade, ak by sa požadovaným určením jeho právne postavenie zmenilo, resp. ak by rozsudok mal pre žalobcu reálny právny význam, ak by určenie vlastníckeho práva žalovaného 2/ mohlo priaznivo ovplyvniť právne postavenie žalobcu. Napr. ak by určovací výrok žalobcovi zakladal možnosť uplatniť vlastné zo zákona, prípade zo záväzkového vzťahu (vynútiteľné) právo (sp. zn. 1Cdo/69/2003). Naliehavosť sa prejavuje v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný, avšak žalobca nijakým spôsobom nepreukázal, že rozhodnutím súdu by sa akokoľvek relevantne zlepšilo jeho postavenie, zdôraznil odvolací súd a dodal, že žalobca nepreukázal právne skutočnosti na základe ktorých by mal právo voči žalovanému 2/ domáhať sa uzatvorenia nájomnej zmluvy, prípadne prevedenia vlastníctva predmetného bytu do jeho výlučného vlastníctva, resp. že by určenie žalobcovi zakladalo možnosť uplatniť vlastné zo zákona, prípade zo záväzkového vzťahu (vynútiteľné) právo voči žalovanému 2/.

2.4. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutkových a právnych sylogizmov, potom odvolací súd dospel k záveru, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určení, že žalovaný 2/ je vlastníkom nehnuteľnosti, ergo že by vyhovením žalobe došlo k priaznivému ovplyvneniu jeho právneho postavenia v tom smere, že by napr. mal právo na prednostné uzatvorenie nájomnej zmluvy so žalovaným 2/, príp. na prevod bytu do jeho vlastníctva. Možnosť, že žalovaný 2/ by mohol (ak by sa tak rozhodol) uzatvoriť nájomnú zmluvu so žalobcom a ani príp. následná možnosť uzatvorenia zmluvy o prevode vlastníctva nehnuteľnosti do vlastníctva žalobcu, podľa názoru odvolacieho súdu nepreukazujú existenciu naliehavého právneho záujmu na strane žalobcu; podľa vlastných slov žalovaný 2/ nemá záujem so žalobcom uzatvoriť uvedené zmluvy. Žalobca nepreukázal, že by s ním žalovaný 2/ bol povinný uzatvoriť či už nájomnú zmluvu, resp. zmluvu o prevode nehnuteľnosti, že by mu vyplývala povinnosť uprednostniť žalobcu pred prípadnými inými záujemcami. Odvolací súd preto akcentoval, že naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení je postavený iba na jeho hypotetickom predpoklade, že žalovaný 2/ - v prípade vyslovenia neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu do vlastníctva nájomcu - by s ním uzavrel nájomnú zmluvu a následne po nadobudnutí členských práv aj zmluvu o prevode vlastníctva k družstevnému bytu. Zopakoval, že ak by aj žalovaný 2/ nadobudol nehnuteľnosť, nezakladá to ešte predpoklad, že by mal aj záujem uzatvoriť zmluvu so žalobcom.

Rozhodnutím súdu by sa neodstránila žalobcom tvrdená spornosť a neistota v právnych vzťahoch medzi stranami sporu, a samo osebe by postrádalo podstatný význam.

2.5. Záverom odvolací súd k namietaným nesprávnym skutkovým zisteniam poznamenal, že tieto nespôsobujú vecnú nesprávnosť rozhodnutia, keďže príp. platnosť/neplatnosť zmlúv uzatvorených medzi žalovanými 1/ a 2/ nemá vplyv na preukázanie naliehavého právneho záujmu žalobcu. Ak by aj bola konštatovaná absolútna neplatnosť zmlúv uzatvorených žalovanými, nemalo by to vplyv na iné posúdenie naliehavého právneho záujmu žalobcu na podanej žalobe s tým, že ak všeobecný súd dospeje k záveru, podľa ktorého naliehavý právny záujem nie je daný, vecnou stránkou podaného určovacieho návrhu sa už ďalej nezaobrá (II. ÚS 137/08). O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Namietal správnosť právneho posúdenia odvolacieho súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu, ktoré nie je súlade s existujúcou judikatúrou súdov v obdobných právnych veciach. Vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku kritizoval aj z hľadiska nedostatočného odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu (nielen) pokiaľ ide o nezohľadnenie kľúčového dôkazu v podobe absolútnej neplatnosti Zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu do vlastníctva nájomcu - člena bytového družstva uzatvorenej 17. decembra 2014. Nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu bolo žalobcovi znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberal skutkový a právny stav sporu, tak ako ho uvádzal v konaní pred súdmi nižších inštancií a pripomenul, že účelom žaloby o určenie je eliminovať stav ohrozenia právneho postavenia žalobcu, čo bolo v jeho prípade nepochybne splnené; od roku 1992 žije v byte vo T., ktorý je vlastnícky vedený na jeho brata - žalovaného 1/. Okolnosti, za ktorých jeho brat nadobudol vlastnícke právo k bytu podrobne opísal v súdnom konaní a sú určujúcim kritériom pre to, aby sa vzniknutému právnomu stavu bránil. Vyslovil názor, že pokiaľ by žalobu o určenie vlastníckeho práva nepodal, napriek rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/34/2019 z 19. februára 2020 - ktorý konštatoval absolútnu neplatnosť zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu do vlastníctva nájomcu člena bytového družstva uzatvorenej 17. decembra 2014, na základe ktorej žalovaný 1/ nadobudol vlastnícke právo k uvedenému bytu - žalovaný 1/ by bol naďalej vedený ako jeho výlučný vlastníak, mohol by ho kedykoľvek previesť, príp. by sa mohol stať predmetom dedenia po smrti žalovaného 1/. Vyslovil obavu, že takýmto postupom sú priamo dotknuté jeho práva, čím je daný aj ďalší účel určovacej žaloby a to vnieť istotu do neistých právnych vzťahov, pokiaľ k náprave nemožno dospieť inak. V otázke vecnej legitímácie žalobca argumentoval tým, že aktívnu legitimáciu na podaní určovacej žaloby môže mať aj subjekt, ktorý nie je účastníkom právneho vzťahu, ak sa žalovaný právny vzťah (právo) týka priamo jeho právnej sféry, tak ako je to v jeho prípade, nakoľko v prípade akejkoľvek dispozície žalovaného 1/ s bytom by došlo k priamemu ohrozeniu jeho práv. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľ žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a žalobe vyhovieť.

4. Žalovaný 1/ vo vyjadrení k dovolaniu (03. apríla 2023 advokátka žalovaného 1/ nemala pozastavený výkon advokácie) zhodnotil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako vecne správny a dovolanie žalobcu ako nedôvodné; stotožnil sa so závermi súdov nižších inštancií, že nebol splnený predpoklad na určenie vlastníckeho práva žalovaného 2/ k nehnuteľnosti pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na takomto určení.

5. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu pre nevymedzenie dovolacieho dôvodu navrhol neprihliadnuť na argumentáciu žalobcu o nesprávnom právnom posúdení veci o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu; v tejto súvislosti uviedol, že žalobca nenapáda rozpor rozhodnutí súdov s ustálenou judikatúrou dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), ani ako dovolací dôvod neuvádza posúdenie otázky, ktorá do dnešného dňa nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) a preto takáto argumentácia je hodnotením právnej otázky o nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom, ktorá nezakladá vadu procesne nesprávneho postupu súdu v zmysle § 431 ods. 1 CSP. Záverom uviedol, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje

rozhodnutie založil a preto mal za zrejmé, že nie je daná prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Navrhol dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a treba ho odmietnuť. Na stručné odôvodnenie v zmysle § 451 ods. 3 veta prvá CSP dovolací súd uvádza nasledovné:

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, (nielen) pokiaľ ide o nezohľadnenie kľúčového dôkazu v podobe absolútnej neplatnosti Zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu do vlastníctva nájomcu - člena bytového družstva uzatvorenej 17. decembra 2014. Ďalšia námietka dovolateľa atakovala nesprávnosť právneho posúdenia odvolacieho súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu, ktoré nie je súlade s existujúcou judikatúrou súdov v obdobných právnych veciach.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkom odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

14. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Súd oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Myslienkový postup súdov je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali.

14.1. Dovolací súd neakceptoval opodstatnenosť dôvodov, ktoré žalobca uvádzal v dovolaní o neadekvátnom rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov (oboch) nižších inštancií je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzali, keď dospeli k záveru o nedôvodnosti uplatneného nároku žalobcu na určenie, že Stavebné bytové družstvo Filákovovo ako žalovaný 2/, je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti vedenej podľa výpisu z KN v k. ú. T., obec T., okres U. zapísanej na LV č. XXXX ako stavba - bytový dom súp. č. XXX stojaci na pozemku parc. č. XXXX, na ktorú nehnuteľnosť pripadá byt č. 3 nachádzajúci sa na prízemí bytového domu vo vchode číslo XX na D. Z. vo T., ako aj podiel priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu o veľkosti 8256/400322-in.

14.2. Súd prvej inštancie k aktívnej vecnej legitimácii žalobcu najskôr osobitne zdôraznil, že nemal za preukázané, že by žalobca niekedy nadobudol členské práva a povinnosti k družstevnému bytu (dokonca o priznanie členských práv ani nepožiadaval), alebo že by vznikla medzi ním a žalovaným 2/ nájomná zmluva. Skonštatoval, že iba samotné bývanie v byte od roku 1992 a platenie poplatkov súvisiacich s užívaním bytu nezakladá nájomnú zmluvu a uviedol, že platby za užívanie bytu boli uhrádzané na meno žalovaného 1/. Ozrejmil, že ani prípadné uhrádzanie platieb za inú osobu nezakladá vznik nájomnej zmluvy konkludentným spôsobom, nakoľko žalovaný 2/ neprejavil vôľu smerujúcu k vzniku nájmu bytu so žalobcom a pripomenul, že keďže nájomná zmluva je v OZ výslovne upravená, na vznik nájomného vzťahu by musela medzi žalobcom a žalovaným 2/ existovať dohoda o podstatných náležitostiach nájomnej zmluvy, čo žalobca ani netvrdil. Rovnako zo žiadneho listinného dôkazu prvoinštančného súdu nevyplývalo, že by došlo ku konkludentnému uzavretiu nájomnej zmluvy, čomu odporuje aj samotné konanie žalobcu, ktorý akceptoval vznik novej nájomnej zmluvy medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/ v roku 2014.

14.3. Súd prvej inštancie predostrel, ako žalobca existenciu naliehavého právneho záujmu odvodzoval od toho, že určením absolútnej neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu, by došlo k zmene postavenia žalobcu, lebo by mohol byť nadobudnúť do svojho výlučného vlastníctva a rozhodnutie súdu o jeho vlastníctve, by bolo podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností; takáto žaloba by bola tiež spôsobilým právnym prostriedkom na odstránenie neistoty účastníkov dotknutých právnych vzťahov. Na margo takéto preukazovania naliehavého právneho záujmu súd prvej inštancie reagoval tým, že naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení je postavený iba na jeho hypotetickom predpoklade, že by žalovaný 2/ v prípade vyslovenia neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu s ním uzavrel nájomnú zmluvu a následne po nadobudnutí členských práv aj zmluvu o prevode vlastníctva k družstevnému bytu.

14.4. Argumentáciu žalobcu, že ak žalovaný 2/ nadobudne opätovne vlastníctvo k bytu, bude to znamenať automaticky jeho záujem uzatvoriť nájomnú zmluvu so žalobcom alebo jeho prijatie za člena SBD, súd prvej inštancie neuznal a za podstatné považoval skutočnosť, že rozhodnutím vydaným v súlade s petítom žaloby by sa neodstránila žalobcom tvrdená spornosť a neistota v právnych vzťahoch medzi stranami sporu, nakoľko by tým nájomný vzťah nevznikol a samotné rozhodnutie súdu, by nemalo vo veci žiaden podstatný význam, lebo by sa vyžadovali ďalšie súdne konania. Súd prvej

inštancie logicky vychádzal z toho, že rozhodnutím súdu by sa právne postavenie žalobcu žiadnym spôsobom nezmenilo a uzavrel, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení; pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu a jeho naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení napokon žalobu v celom rozsahu zamietol.

14.5. Odvolací súd potvrdenie napadnutého rozsudku za použitia § 137 písm. c) CSP odôvodnil jeho vecnou správnosťou (§ 387 ods. 1 CSP). Na zdôraznenie správnosti doplnil, že súd prvej inštancie správne posudzoval, či žaloba spĺňa predpoklady prípustnosti podľa § 137 písm. c) CSP, nakoľko určení, či tu právo je alebo nie je, možno žalobou požadovať, iba ak je na tom naliehavý právny záujem. Reflektujúc na tieto závery ďalej odvolací súd skonštatoval, že predpokladom na procesnú legitímáciu žalobcu pri pozitívnej určovacej žalobe nie je len to, že tvrdené právo patrí žalobcovi, ale že žalobca môže žiadať aj o určení práva žalovaného (ktoré existuje voči žalobcovi alebo voči inému ďalšiemu žalovanému) za predpokladu, že má na určení naliehavý právny záujem. Žalobca musí naliehavý právny záujem na určení práva preukázať (ibaže právny záujem „vyplýva z osobitného predpisu“). V tejto súvislosti odvolací súd právne-teoreticky ozrejml, že doktrína preventívneho charakteru určovacej žaloby vychádza z toho, že žalobca má naliehavý právny záujem vtedy, ak k porušeniu jeho práva (zatiaľ) nedošlo, avšak jeho právo je neisté alebo ohrozené. Stav tejto neistoty alebo ohrozenia možno (preventívne) odstrániť tým, že bude existovať rozhodnutie súdu o existencii (neexistencii) predmetného práva. Doktrína preventívneho charakteru určovacej žaloby je zakomponovaná už v samotnej legálnej definícii pojmu žaloba (§ 131), resp. pojmu spor (čl. 1. Základných princípov). Žalobca má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je vtedy, ak je tvrdené právo neisté alebo ohrozené za predpokladu, že vyhovujúcim určovacím rozsudkom možno túto neistotu alebo ohrozenie odstrániť.

14.6. Odvolací súd v kontexte uvedeného vyčerpávajúcim spôsobom objasnil, že nie je vylúčená prípustnosť toho, aby predmetom určovacieho petitu bol právny vzťah medzi žalovaným (navrhovaným žalovaným) a tretou osobou, avšak úspech takejto žaloby bude podmienený tým, že určení existencie tohto právneho vzťahu, ktorého subjektom je tretia osoba, ovplyvní právne postavenie žalobcu voči žalovanému, lebo inakšie by žalobca nemohol mať právny záujem na tomto určení. Vychádzajúc z tejto tézy dovodil, že žalobca má právny záujem na žiadanom určení, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené jeho právo, alebo právny vzťah, na ktorom je zúčastnený, alebo ak by sa jeho právne postavenie bez tohto určenia stalo neistým. Reflektujúc závery rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/69/2003 skonštatoval, že existencia naliehavého právneho záujmu daná aj vtedy, ak určení práva, o ktoré v konaní ide, by mohlo priaznivo ovplyvniť právne postavenie žalobcu, pričom toto ovplyvnenie môže spočívať v tom, že by žalobcovi zakladala možnosť uplatniť vlastné zo zákona, prípade zo záväzkového vzťahu (vynútiteľné) právo.

14.7. Odvolací súd na margo právnej konštrukcie žalobcu o jeho naliehavom právnom záujme na ním požadovanom určení, s poukazom na nepreukázaný tvrdený skutkový stav, jasne vyložil, že (i) žalobca nenadobudol členské práva a povinnosti k družstevnému bytu (dokonca o priznanie členských práv ani nepožiadaval), že (ii) medzi žalobcom a žalovaným 2/ nedošlo k vzniku nájomnej zmluvy a že (iii) žalobca by mal naliehavý právny záujem na určovacej žalobe iba v tom prípade, ak by sa požadovaným určením jeho právne postavenie zmenilo, resp. ak by rozsudok mal pre žalobcu reálny právny význam, a ak by určení vlastníckeho práva žalovaného 2/ mohlo priaznivo ovplyvniť právne postavenie žalobcu. Napríklad vtedy, ak by určovací výrok žalobcovi zakladal možnosť uplatniť vlastné zo zákona, prípade zo záväzkového vzťahu (vynútiteľné) právo (sp. zn. 1Cdo/69/2003). Vychádzajúc z týchto úvah zopakoval, že žalobca nijakým spôsobom nepreukázal, že rozhodnutím súdu by sa akokoľvek relevantne zlepšilo jeho postavenie a zdôraznil, že žalobca nepreukázal právne skutočnosti na základe ktorých by mal právo voči žalovanému 2/ domáhať sa uzatvorenia nájomnej zmluvy, príp. prevedenia vlastníctva predmetného bytu do jeho výlučného vlastníctva, resp. že by určení žalobcovi zakladalo možnosť uplatniť vlastné zo zákona, prípade zo záväzkového vzťahu (vynútiteľné) právo voči žalovanému 2/.

14.8. Sumarizujúc (vlastné) deduktívne úsudky odvolací súd dospel k záveru, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určení, že žalovaný 2/ je vlastníkom nehnuteľnosti, alebo že by vyhovením žalobe došlo k priaznivému ovplyvneniu jeho právneho postavenia v tom smere, že by napr. mal právo

na prednostné uzatvorenie nájomnej zmluvy so žalovaným 2/, príp. na prevod bytu do jeho vlastníctva. Možnosť, že žalovaný 2/ by mohol (ak by sa tak rozhodol) uzatvoriť nájomnú zmluvu so žalobcom a ani príp. následná možnosť uzatvorenia zmluvy o prevode vlastníctva nehnuteľnosti do vlastníctva žalobcu, podľa názoru odvolacieho súdu ešte nepreukazujú existenciu naliehavého právneho záujmu na strane žalobcu; opakovane pripomenul, že žalovaný 2/ nemá záujem so žalobcom uzatvoriť uvedené zmluvy. Upriamil pozornosť na fakt, že žalovaný 2/ nie je povinný uzatvoriť so žalobcom, či už nájomnú zmluvu, alebo zmluvu o prevode nehnuteľnosti, a že mu nevyplýva povinnosť uprednostniť žalobcu pred prípadnými inými záujemcami. Odvolací súd preto správne akcentoval, že naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení je postavený iba na jeho hypotetickom predpoklade, že žalovaný 2/ - v prípade vyslovenia neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu do vlastníctva nájomcu - by s ním uzavrel nájomnú zmluvu a následne po nadobudnutí členských práv aj zmluvu o prevode vlastníctva k družstevnému bytu; ak by aj žalovaný 2/ nadobudol nehnuteľnosť, nezakladá to ešte predpoklad, že by mal aj záujem uzatvoriť zmluvu so žalobcom. Dospel preto k jednoznačnému záveru, že rozhodnutím súdu by sa neodstránila žalobcom tvrdená spornosť a neistota v právnych vzťahoch medzi stranami sporu, a samo osebe by postrádalo podstatný význam.

14.9. Záverom odvolací súd k namietaným nesprávnym skutkovým zisteniam primerane výstižne poznamenal, že tieto nespôsobujú vecnú nesprávnosť rozhodnutia, keďže príp. platnosť/neplatnosť zmlúv uzatvorených medzi žalovanými 1/ a 2/ nemá vplyv na preukázanie naliehavého právneho záujmu žalobcu. Ak by aj bola konštatovaná absolútna neplatnosť zmlúv uzatvorených žalovanými, nemalo by to vplyv na iné posúdenie naliehavého právneho záujmu žalobcu na podanej žalobe s dôvetkom, že ak všeobecný súd dospeje k záveru, podľa ktorého naliehavý právny záujem nie je daný, vecnou stránkou podaného určovacieho návrhu sa už ďalej nezaoberá (II. ÚS 137/08).

15. So zreteľom na uvedené možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, a je zrejmé, ako a z akých dôvodov meritorne (rozsudkom) vo veci samej rozhodol. A keďže napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vytvára v spätosti s rozhodnutím súdu prvej inštancie organickú a kompletizujúcu jednotu, jeho odôvodnenie spĺňa požiadavky zákonného ustanovenia § 393 CSP týkajúceho sa náležitostí odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ nesúhlasí so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

16. Dovolací súd nemá v okolnostiach posudzovanej veci dôvod pochybovať o správnosti procesného postupu súdov nižšej inštancie, aj pokiaľ ide o namietané nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu „o nezohľadnenie kľúčového dôkazu v podobe absolútnej neplatnosti Zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu do vlastníctva nájomcu uzatvorenej 17. decembra 2014“.

16.1. K tomu dovolací súd uvádza, že pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti vedúce k sporu medzi stranami a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve

podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý rieši (odstraňuje neistotu vzťahu sporových strán alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie). Rešpektujúc zásadu hospodárnosti konania sa súd musí zaoberať otázkou existencie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe už po začatí konania, pričom naliehavý právny záujem na požadovanom určení musí byť daný aj v čase rozhodovania (m. m. sp. zn. 5Cdo/264/2007, 5Cdo/31/2011, 4Cdo/111/2008).

16.2. Pretože podľa ustálenej judikatúry platí, že naliehavý právny záujem nie je daný, ak sa petit žaloby, jej skutkové tvrdenia a právne hodnotenie neviažu na odstránenie konkrétnej spornosti žalobcom uplatneného práva (R 22/2017) a zároveň, že ak sa zamieťa určovacia žaloba pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, je vylúčené súčasne sa zaoberať žalobou vo veci samej (sp. zn. 1Cdo/26/2007, 1Cdo/91/2006, 2Cdo/231/2007), výhrada žalobcu o nedostatočnom odôvodnení ergo nemeritórnom posúdení otázky platnosti zmlúv uzatvorených medzi žalovanými 1/ a 2/ nezakladá opodstatnenosť racionálnej právnej argumentácie v dovolacom konaní a nie je spôsobilá byť podkladom pre vyslovenie prípustnosti dovolania žalobcu podľa § 420 písm. f) CSP. Ak všeobecný súd dospeje k záveru, podľa ktorého naliehavý právny záujem nie je daný, vecnou stránkou podanej určovacej žaloby sa už ďalej nezaoberať, lebo žalobu zamietne pre nedostatok naliehavého právneho záujmu bez vecného posúdenia rozhodujúcich žalobných tvrdení (II. ÚS 137/08).

17. Dovolateľ vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal porušenie práva na spravodlivý proces v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia súdov nižších inštancií o nedostatku naliehavého právneho záujmu, ktoré nie je súlade s existujúcou judikatúrou súdov v obdobných právnych veciach.

17.1. Dovolací súd úvodom poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie vecí prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

17.2. Predovšetkým ale prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (príp.) spočíva na nesprávnych právnych záveroch, nakoľko nesprávne právne posúdenie vecí nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (porov. R 24/2017). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

17.3. Pre prípad, že by sa dovolateľ predmetnou argumentáciou eventuálne domáhal dovolacieho prieskumu v zmysle § 421 ods. 1 CSP, dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 432 ods. 2 CSP, ktoré uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Ustanovenie § 432 ods. 2 CSP je pritom vždy nutné vykladať v súvislosti s § 421 CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia vecí, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. V preskúmvanej veci dovolateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) nevymedzil predmetný dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie vecí odvolacím súdom) spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 tohto právneho predpisu. Iba samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP (porov. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

Na základe uvedeného dovolací súd uzatvára, že neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania ani podľa § 421 ods. 1 CSP.

18. Dovolací súd na uvedenom základe dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva. Dovolací súd preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

19. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.